

Het “*bonte wereldje*” van de Oostendse Heemkring “De Plate”, geschaard rond haar tweede “Hoofdman” (1974-1999), wijlen August Van Iseghem.

“(…) Hij die als allerlaatste telg van deze familietak een onvermoeibaar verteller was” (1). En, zoals wij poogden nagaan en uit eigen belevenis konden ervaren: nog zovéél meer. Op zijn overlijdensbericht d.d. 31 mei 2012 staat vermeld: “geboren in Dinard (Frankrijk) op 10 april 1919 en overleden in Oostende op 16 mei 2012. Verzekeringsmakelaar op rust, Ere-Hoofdman “De Plate”, Past-Voorzitter “Rotaryclub (afdeling) Oostende, echtgenoot van mevrouw Milou Deceuninck (...) Bijzetting aldaar in de familiegrafkelder op de begraafplaats “Paster Pype” aan de Nieuwpoortsesteenweg heeft plaatsgehad in strikte familiekring. Dit bericht geldt als enige kennisgeving” (2). Auguste (geboorteverisie) Van Iseghem: gewis een *figuur* nauw verbonden met wat wij nu als het *oude(re) Oostende* kennen. Hij wist dat en koesterde het. En kon goed, soms oeverloos, en met smaak voor details uitweiden over dat rijk geschakeerde verleden van het Oostende-van-weleer, allerlei door anderen reeds vergeten figuren oproepen en wist sfeer te scheppen in zijn verhalentrant. August (vervlaamst, ook als “Gust” aangesproken) was een doorgaans betrouwbaar aanspreekpunt over feiten en personages, voor reminiscenties allerhande, - in hoofdzaak: als het maar “van vroeger” was ...

Af en toe kwam ter sprake in onze bestuursvergaderingen – maar dan ongewild, terloops en zonder er op in te gaan – dat “Gust” de “laatste der Van Iseghems” was. Zijn echtgenote Milou (eigenlijk een afkorting van Marie-Louise) was van de toenmaals te Oostende belangrijke en bemiddelde familie Deceuninck. Hijzelf een notariszoon die middelbare studies voltooid had en beginnend student in de rechten aan de KU Leuven was; de turbulente meidagen van 1940 hinderden aldaar zijn examens en hij heeft niet verder “geïnsisteerd”. In het kort gezegd: August stortte zich via familie in assuranties, later ook in vermogensbeheer en dergelijk zakendoen. Hij wist wat men noemt ‘gefortuneerd’ te worden en zich in dat milieu te doen gelden. Mijn moeder Simone (°1914 !) herinnert zich nu nog hoe jongeman August per fiets ‘doende bezig’ rondreed en vele, heel vele jaren later, tot op hoge leeftijd, zich met de auto naar hier, naar daar begaf. Milous zuster was gehuwd met een apotheker, gevestigd in de James Ensorgalerij, en die “geen commerçant was”; zij zijn mettertijd weggetrokken uit Oostende. Raoul Halewyck “van d’oesterput” aan de Spuikom en de toen welbekende chirurg dokter Depuydt aan de Elisabethlaan waren verwanten op wie het echtpaar Van Iseghem fier gingen. Milou “et son cher Auguste” installeerden zich na een tijdje

metterwoon in een huis-met-cachet aan de Stockholmstraat 47. Hij die het talent voor zakendoen in zich had, betrok er hun kantoren; zijn vrouw nam heel wat “bureauwerk” voor haar rekening en ... allengs slaagden zij in het leven. Zie bv. de annonce, als steun bedoeld, op de kافت van ons tijdschrift uit 1984: “An Hyp Spaarkas kredieten. A. Van Iseghem. Alle verzekeringen. Hypotheken, Stockholmstraat 47a, 8400 Oostende. Tel.: 059/70.35.73”. Nog wat later gingen zij “aan ’t park” wonen, hoek IJzerstraat 1-Karel Janssenslaan: zij bezetten de gehele tweede verdieping van het niet zolang geleden geklasseerde herenhuis van wijlen de heer Burgemeester Henri Serruys (1888-1952) dat nu nog de zetel (gelijkvloers) is van de aloude “Société littéraire”. Mevrouw weduwe Serruys (1ste verd.) is jarenlang de voorzitter geweest van de Oostendse afdeling van het Rode Kruis. In de buurt woonden - vroeger dan - nog andere prominenten van stad. Wij gedenken hierbij de bekendst gebleven persoonlijkheden als burgemeester Alfons Pieters (1845-1912), hoek Karel Janseenslaan en Leon Spilliaertstraat alsook burgemeester Eduard Moreaux (1870-1958), “Ostend House”, Leopold II-laan 10; beide huizen zijn inmiddels afgebroken. August vleide zich in dergelijk milieu van de burgerij, wie zou niet ?, - al kon hij met iedereen om, wat immer een grote troef is. In zaken en o.m. zijn activiteiten in het “De Plate”-midden - toch eerder volks van aard, taal en strekking, niet? - leggen hiervan getuigenis af.

Eens - in de loop van één of ander bestuursvergadering (rond 1980?) – wierp de toenmalige secretaris Jan B. Dreesen (1925-1997) op, dat in onze periodiek een onbepaald aantal artikels zouden gewijd worden aan de familie Van Iseghem. Een soort serie zoals de toen nog zeer jonge, aankomende en door Van Iseghem en Vilain fel gesteunde kunsthistoricus, Norbert Hostyn (°1952), bijeen sprokkelde over Oostendse bekende families zoals Royon, Hamman e.a. Over “familiebanden” en begonnen vanaf 1979: “De familie ... en haar verwanten” (toenmaals gepubliceerd in “’t VVF-Streepje”, het huisorgaan – zeer bescheiden van opzet en uitvoering, hoor – van de VVF-afdeling, Oostende-kuststreek. Het plannetje van Dreesen geraakte zelfs niet van de grond. Immers, deze familie was zo uitgebreid, bij ons en in het binnenland, en wijdvertakt; bovendien, hierin competente vorsers, én met tijd en geld hiervoor!, ontbraken ons. Het was m.a.w. een ‘dodgeboren kind’, maar een idee dat tot nu niet weggewist was uit mijn geheugen. Niet te vergeten is, dat Milou vier kinderen ter wereld bracht: hun dochters Anne, Myriam, Chantal en Dominique die op hun beurt ‘genealogisch met effect actief’ waren, zonder dat de *familienaam Van Iseghem* door hen, bij hen kon voortgezet worden ... Zoals reeds aangehaald, sporadisch kwam dit item, als een tussendoortje doch toch niet ‘als zomaar een banaliteit’, tijdens ons maandelijks overleg ter sprake.

Heden is, sedert het jaar 2000 e.v., bij research de “**Bibliografie van de geschiedenis van Oostende**” *incontournable*, een naslagwerk waar men enkel profijt kan bij halen.

- VAN ISEGHEM, Charles: *Renseignements généalogiques sur la famille van (sic) Iseghem*. Ostende: Elleboudt-Desmedt, s.d. – 56 p.
Oudere familiegegevens.
- *De familie Van Iseghem*, in tijdschrift ‘De Plate’, III, 1974, nr. 5, p. 4.
Zeer misleidend, want er is enkel een korte tekst bij een foto van een schilderij uit ... 1836 (!) ...
- OUVRY, Robert : *De familie Van Iseghem en de Koninklijke Jacht Club van Oostende*, in: De Plate; XXIII, 1994, p. 223-225.
Enkele personages komen wél aan bod; nuttige en verhelderende “bijdrage tot ...”.
- VAN HYFTE, Ivan : *De familie Van Iseghem, nadrukkelijk aanwezig op Raversijde*, in : De Plate; XXXII, 2003, p. 263-264.
Men is al wat gevorderd in de “Van Iseghem-ologie” na lezing van dit artikel. De auteur die geruime jaren het Kadasterarchief doorploegde, is hier tevens te rade gegaan bij August V.I. himself,
een bron van ‘mondelijke geschiedenis’ op zichzelf!

- DREESEN, Jan B. : *August Van Iseghem, 75 jaar jong en 20 jaar voorzitter van de Oostendse Heemkring 'De Plate'*, in tijdschrift *De Plate*; XXIII, 1994, p. 145-149 : ill.

In zijn typische stijl (wij horen hem bijna weer spreken, soms oreren!) licht de auteur die meer vriend dan collega was, aan de hand van Gusts '*herinneringen aan*' als uit eigen '*belevenissen met*', het doopceel en beschrijft de levensloop van de gelauwerde Toch had ook hij hiervoor 5 bladzijden nodig!

Na 18 jaar nog best te genieten en om over te 'schuddebollen' ...

De 'Van Iseghems' waren bijzonder gehecht aan en gelukkig met hun directe verwantschap met één van de roemrijkste en bekendst gebleven (door 'straatnaamgeving') burgemeesters van Oostende: Jean Ignace A. Van Iseghem (1816-1882) die tevens 34 jaar lang als volksvertegenwoordiger fungeerde. Deze populaire, liberale 'burgervader' (1861-1882) kon bogen op tal van verdiensten (zoals later Alfons Pieters even onvergetelijk het hem nadeed) en werd, bij wijze van dankzegging en als eerbewijs, bedacht met het herbenoemen van de 'Noordlaan' tot 'Van Iseghemlaan = Boulevard Van Iseghem', één van de meest centrale en drukst gebruikte stadswegen in het volle centrum van Oostende. In het salon van het gezin Van Iseghem-Deceuninck prijkt nu nog steeds diens portret, als hommage aan, maatschappelijk gezien, het "best geslaagde" familielid van de hele groep.

In de loop der jaren gaarde August V.I. zelf – diplomaat en toegankelijk, perfect tweetalig, verdraagzaam en met ongeveinsde medemenselijkheid in de omgang, met praktische en gewiekste aanpak van zaken – een uitgebreide kennissenkring bijeen, binnen en buiten de stad, die hem nodig hadden en respecteerden. Voor een vereniging een welkome, goede aanwinst in het toen gammel te noemen team dat de 'Oostendse Heemkundige Kring De Plate' van die tijd was.

Zo glijden wij over naar het tweede gedeelte van ons exposé. De samenstelling van het Bestuur kende toenmaals, van einde 1954 (= stichtingsdatum) tot aanvang 1974 (= nieuwe stijl), door omstandigheden een grillig verloop, was wisselvallig en niet hecht, tevens nauwelijks dynamisch te noemen. Het is m.i. hier niet aangewezen om het verloop te schetsen. Dàt zal ooit het werk zijn van een of andere aspirant-historicus/a wiens/wier taak, gelukkig maar, wat zal vergemakkelijkt worden door archiefmateriaal en goed bijgehouden notulen en jaarverslagen.

Wanneer precies August Van Iseghem gewoon lid, meer niet, geworden is van onze Kring, toen nog één onder de vele kleine sociëteiten in stad, is niet meer te achterhalen. Zijn naam duikt pas een zeker aantal jaren later op, officieel en voor het eerst te ontwaren in tot ons gekomen documenten, meer bepaald in het bondig verslag van de Algemene Statutaire Vergadering d.d. 21 januari 1970: "(...) Door het ontslag van de heer en mevrouw R. Desnerck zijn twee plaatsen van commissaris open. Het Bestuur stelt dhr. Van Iseghem voor als commissaris" (3). Verderop: "Uittredend, herkiesbaar en verkozen voor twee jaar door de Algemene Statutaire Vergadering op 30 januari 1973" (4). Intussen sputterde meer en meer de motor van de Kring zelf, - en dat stagneren was al enkele jaren een feit. Voorzitter "Majoor" Ernest De Taeye, hoogbejaard geworden en weldra ten einde zijn krachten, voelde dat hij geen steun genoeg meer had, - zo verduidelijkte O. Vilain, stadsbibliothecaris, mij jaren later. Bovendien, stadsconservator Frank Edebau, nochtans zelf bestuurslid maar niet in de leiding ..., werkte geniepig tegen wanneer het Bestuur iets officieel aanvraag. En nog een en ander van splijtende narigheden. "De Plate" verzeilde, einde 1972 en het gehele jaar 1973 door, in een neerwaartse spiraal, bij zoverre dat de zieke De Taeye Vilain, toen Onderhoofdman, op zeker moment bij de hand nam terwijl hij stil maar geroerd pleitte : "Omer, red De Plate!". Wat laatstgenoemde inderdaad kon bewerkstelligen (5). Een kloekere aanpak, een weidsere visie alsook een eendrachtig samenwerken drongen zich hoogstnodig op. De rangen van en in het Bestuur werden opgevuld met vers, jonger bloed: de heren Dreesen, Major en Vermeersch versterkten de intussen uitgedunde gelederen. in het bestuur.

“Op woensdag 6 maart 1974 greep de eerste bestuursvergadering – “nieuwe stijl” plaats. Op de dagorde stond de a.s. viering van het 20-jarig bestaan (1954-1974) van de “Heemkundige (sic) Kring”. Stapsgewijze maar gestadig aan werd orde op zaken gesteld. Er waaide nu een frissere, vernieuwende, meer eigentijds en voorspoediger wind! Schier alles werd geëvalueerd, waar nodig geacht werd “afgestoft” of aan gesleuteld ... Men was toenmaals onder andere “*voorzitter om het aantal voordrachten te beperken*” en, qua tijdschrift dat voor uitstraling en nieuwe leden kon zorgen, eerder en beter nog te mikken op een “*ruimere inzet op geschiedkundig gebied*”. M.a.w., men diende ook in deze materie de geschikte richtingen te zoeken, zich in te werken en, neem van mij aan, dat men geregeld “leergeld” diende te betalen en zelf fouten maakte! Al doende heeft men, onderweg en later nog, een en ander moeten aanvullen, versoepelen, corrigeren of bijstellen. Maar in deze schets dien ik daar begrijpelijkerwijze niet dieper op in te gaan.

Vooraf, veronderstel ik, was reeds over de nieuwe structuren en invulling van functies van wat voortaan “Raad van Beheer” genoemd werd gesproken en overeenstemming bereikt. Ook dat werd in deze voornoemde eerste vergadering aangesneden. Hoofdman: E. De Taeye; o./hoofdman (op eigen verzoek): O. Vilain; secretaris: Jan B. Dreesen; penningmeester: G. Vermeersch; beheerders: Mevrouw Valkenborg en de heren E. Bakker, F. Boehme, F. Edebau, J. Klausling, W. Major, E. Smislaert en ... A. Van Iseghem (6). Wat door zware ziekte en ouderdom gebeuren moest, kwam er. Onze eerste Hoofdman, “Majoor” Ernest De Taeye, gaf de geest op 26 mei 1974. Hiertoe vooraf aangezocht door O. Vilain die daar heel opgelucht over was, verklaarde August Van Iseghem zich bereid om de overledene in diens functie op te volgen; hij werd “met algemeenheid van stemmen” voorzitter. De benamingen van “Hoofdman” en soortgelijken, typisch voor en eigen aan heemkringen, geraakten bij ons na kortere tijd in onbruik. Vilain gewaagde zelfs eens oneerbiedig over “die cowboytermen” ... Een buitengewone algemene vergadering d.d. 25 februari 1975 wijzigde de statuten van onze Heemkundige Kring (die ruim een decennium later tot “Heemkring” tout court herleid werd).

De geschiedenis van deze, wat ik wil betitelen als “de wederopstanding” van ‘De Plate’, is te volgen en te raadplegen in de levendige verslagen die in die jaren – maand na maand, jaar na jaar – door wijlen secretaris Dreesen geduldig en uitgebreid bijgehouden werden. Ook na 1997 en tot op heden hebben zijn opvolgers zich van deze tijdrovende taak, naar behoren zij het minder uitvoerig, gekweten. Met de stille maar gemeende bedoeling – ’t is me op een keer in vertrouwen door Jan gezegd - dat “eens” de historiek van de Kring vakkundig, secuur en op objectieve wijze zou/zal dienen te boek gesteld worden (7).

Hoofdman/voorzitter ‘zijn’ van een sociëteit die weldra weer in opgang was als “De Plate”, lag “Gust” nauw aan het hart; zijn inzet voor verenigingen als “*Rotaryclub (afdeling) Oostende*” alsook caritatieve organisaties als het “*Sint-Vincentius (a Paulo)*”-genootschap”, het “*Sociaal Centrum Oostende*” en de “*Vredeseilanden*” van Pater Pire (1910-1969) zijn weliswaar bij het grote publiek minder bekend maar zijn voor hem persoonlijk evenzeer weldoend en ervaringsrijk geweest.

August kwam het minst tot zijn recht als redenaar en als schrijver. Daarvoor waren er trouwens anderen voorhanden. Hij was absoluut geen druktemaker noch voelde hij de aandrang om zich telkens weer te laten gelden. Als voorzitter vond hij het juist wijs en voorzichtig, gelet op hoe de kaarten lagen in het bestuur, om zich te beperken in zijn rol: hij fungeerde vooral als een soort “moderator” die standpunten kon doen verzoenen en na discussie bij iedereen aannemelijk te doen overkomen. August was wie hij was en kon zich vinden met bruisende figuren als bv. een Vilain, een Hostyn, een Falise, een Hubrechtsen en vooral met zo’n sterke persoonlijkheid als een Dreesen die in de gesprekken en het overleg menigmaal de overhand had en met een verbazende geesteskracht en vooral dadendrang zichzelf, de leden en de medestanders, wel ten goede, voortdreef. August kwam waar nodig gepast en corrigerend tussen, zonder uit zijn humeur te raken en wakend om elk zijn zeg en het zijne/het hare te geven.

Als voorzitter was hij op post: hij woonde zeer trouw de bestuursvergaderingen, de voordrachten en de verscheidene "Plate"-activiteiten bij. Hij liet niet na om al eens een jonger lid als bv. Hostyn en mijzelf een pluimpje te geven wanneer na een opgemerkte prestatie of artikel de gelegenheid zich voordeed; hij kwam correct en efficiënt goed over bij de leden en bij de stedelijke autoriteiten. "Gust" bezat vele boeken en menige revues (o.a een collectie van ons eigen tijdschrift) over Oostende, en liet die al eens fier en monkelend zien en bewonderen in zijn prestigieuze woning. Onderwijl had hij het, mondeling dan, over "de tijd van toen" en "heb je die nog gekend, neen?" in zijn vaderstad, het hinterland of in de kuststreek (8).

Om de vijf jaar vierde onze vereniging haar lustrum. Voorzitter August Van Iseghem was ambtshalve telkens de tolk van het Bestuur.

- 1979, "Jubileumjaar 1954-1979" :

- "gelukkiglijk (sic) dat er in de tweede helft van de 20ste eeuw een groepje Oostendse idealisten was dat wilde beletten dat alle heemkundige waarden voor de toekomst zouden verloren gaan";
- "nooit hebben onze voordrachten meer toehoorders gehad dan in 1979 (...) Ons tijdschrift is het beste propagandamiddel geweest bij de ledenwerving" (9).

- 1984, o.m. "*Merci Omer!*", een hommage uitgebracht door de voorzitter aan O. Vilain, aftredende tweede hoofdredacteur (1972-1984) van ons tijdschrift (10). Alsook één van Van Iseghems zeer zeldzaam te noemen eigen artikels zoals hier : "*Godtschalck: 60 jaar!*" (11).

- 1989 :

- 35-jarig bestaan ! Op de academische zitting verwelkomde de voorzitter de 140 aanwezigen;
- tegenwoordig op 29 april op de provinciale Gouwdag te Koekelare (12).

- 1994 :

- met respect voor de hiërarchie bracht Jan B. Dreesen, in zijn functie van secretaris en in warme bewoordingen, een uitgebreid artikel uit over "*August Van Iseghem: 75 jaar jong en 20 jaar voorzitter van de "Oostendse Heemkring De Plate"*", gespekt met tal van feiten en weetjes. Waarnaar ik, nuttig en aanvullend op mijn eigen artikel, gaarne verwijs (13).
- Volgens de regels van de kunst werd het jubilerende achtpaar een banket aangeboden in de salons van "Hotel Burlington", hoek Kapellestraat en Vindictivelaan (14).
- In het Heemmuseum op het Wapenplein werd een nieuwe galerij geopend die de naam kreeg en droeg van "Galerij A. Van Iseghem", kant binnenplein op het einde van de inkomzaal (15).

- 1996 : " "Prijs Cultuurraad Oostende" !

als erkenning en ter bekroning van de dynamische en taai volgehouden werking van de plaatselijke "heemkring De Plate", om allerlei redenen en verdiensten.

August Van Iseghem, voorzitter, nam het bronzen beeldje in ontvangst:

Jan Dreesen, secretaris, sprak woorden van dank uit voor deze in de loop der jaren meer en meer gegeerde prijstoekenning (16).

- 1997 : + 9 juli 1997 (reeds 15 jaar geleden en nog smeulend!), een **rampdag!**

Het schielijk overlijden van Jan Baptist Dreesen: de naaste medewerker van voorzitter Van Iseghem, hij die inspirator, de drijvende "motor" en de zo toegewijde, ijverige behartiger - samen met de collega's - van de wederopstanding, de expansie en de bloei van de het jaar voorheen omgedoopte vereniging is geweest. Voortaan vaarden wij onder de wimpel van:

"Oostendse Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate" (17)
--

Het eervolle predikaat "*Koninklijk*" kwam erbij sedert 2005, 50 jaar na de stichting.

- 1999 :

- A. Van Iseghem : 80 jaar en aftredende voorzitter;
O. Vilain : 75 jaar, aantredend voorzitter.
- Werden gehuldigd en gedecoreerd door de Provincie. Samen met drie verdienstelijke “anciens”: de heren W. Major (die o/voorzitter werd), E. Smissaert en G. Vermeersch.
- Vanwege de Kring zelf kreeg ‘Gust’ de eretitel van voorzitter, alsook een bronzen beeldje van de hand van kunstenaar August Michiels aangeboden (18).
- Tijdens hun levensavond werden August en zijn opvolger tot vóór zeer kort maandelijks bedacht met een kopie van de notulen van de lopende bestuursvergaderingen (19).

- 1999-2012 : In de “vierde leeftijd” aangekomen kabbelden de jaren “op rust”, en met de stijgende ouderdomsongemakken erbij, voort. Tot 16 mei 2012, de dag van zijn overlijden, 93 jaar oud.

Ja, met het heengaan van August(e) Van Iseghem is weerom een brokstukje van de “Oude Plate” voorgoed weggeleden in de plooiën en nevelen van de “Tijd” ...

Namens de Raad van Bestuur,
in opdracht : Emile **SMISSAERT**.

NOTEN

- (1) VAN HYFTE, Ivan : *De familie van (sic) Iseghem, nadrukkelijk aanwezig op Raversijde*, in: tijdschrift De Plate; XXXII, 2003, p. 263-264. Deze familie gebruikte “kleine v” als het om “Van” ging...
- (2) Tips (weekblad, ed. Kust); 31 mei 2012, p. 49.
- (3) Archief vereniging De Plate; mappen 45B/41v.
- (4) Tijdschrift De Plate; II, nr. 4, januari 1973, p. 1.
- (5) Mondelinge toelichting door O. Vilain, 5 oktober 2004.
- (6) Archief vereniging De Plate.
- (7) Gesprek met wijlen J. B. Dreesen.
- (8) Als getuige eigen (E.S.) bevindingen en conclusies.
- (9) Tijdschrift De Plate; VIII, 1979, p. 242.
- (10) De Plate; XIV, 1985, p. 24-26.
- (11) De Plate; XIV, 1985, p. 266-267.
- (12) De Plate; XIX; 1990, p. 19-20.
- (13) De Plate; XXIII, 1994, p. 145-149: 2 ill.
- (14) Eigen herinnering.
- (15) De Plate; XXIV, 1995, p. 24.
- (16) Eigen herinnering.
- (17) De Plate; XXVI, 1997, p. 16.
- (18) De Plate. XXVIII, 1999, p. 179-180.
- (19) Mededeling N. Stubbe.